

MORAVA, Tlumačov – ochranná hráz

Dokumentace pro územní rozhodnutí

H. Biologický posudek

Objednatel: Povodí Moravy, s.p. - Brno

RNDr. Jiří Zahradka, CSc.

Autorizovaná osoba k provádění biologického hodnocení ve smyslu § 67
podle § 45i zák.č.114/1992 Sb.,

(Autorizační osvědčení vydané Ministerstvem životního prostředí ČR rozhodnutím
č.j.OEKL/1441/05 ze dne 17.5.2005)

Znalec v oboru vodní hospodářství, odvětví rybářství a rybníkářství se
specializací pro hydrobiologii a jakost vody a v oboru ochrana přírody

Ondrouškova 17, 635 00 Brno

tel.: +420 728 887 961, e-mail: j.zahradka@email.cz

**Biologické hodnocení pro trasu ochranné hráze
v lokalitě záplavového území od řeky Moravy podél
západního okraje zástavby obce Tlumačov.**

Brno, prosinec 2006

1. ÚVOD

Objednávkou fy Pöyry Environment, a.s., Botanická 834/56, 602 00 Brno, IČO 46947526, ze dne 22.11.2006 (č. objednávky: 32-Kad/Bed-594/2006) jsem byl požádán o biologické hodnocení pro trasu ochranné hráze v lokalitě záplavového území od řeky Moravy podél západního okraje zástavby obce Tlumačov.

Biologické hodnocení jsem zpracoval jako autorizovaná osoba k provádění biologického hodnocení ve smyslu § 67 podle § 45i zák.č.114/1992 Sb., autorizační osvědčení vydalo Ministerstvo životního prostředí ČR rozhodnutím č.j.OEKL/1441/05 ze dne 17.5.2005, a dále jako znalec v oboru vodní hospodářství, odvětví rybářství a rybníkářství, se specializací pro hydrobiologii a jakost vody a v oboru ochrana přírody.

Při zpracování biologického hodnocení jsem vycházel z těchto podkladů:

- Objednávka fy Pöyry Environment, a.s., Botanická 834/56, 602 00 Brno, IČO 46947526, ze dne 22.11.2006 (č. objednávky: 32-Kad/Bed-594/2006)
- Protipovodňová ochrana obce Tlumačov, AQUATIS a.s., srpen 1999
- Výsledky terénního šetření dne 9.12.2006

2. POPIS A VYHODNOCENÍ BIOLOGICKÝCH PRVKŮ KRAJINY

Posuzované území je součástí Kojetínského bioregionu (3.11, Culek a kol., 1996: Biogeografické členění České republiky). Bioregion je tvořen širokou nivou s regulovanými řekami, v současnosti převažují pole, zachovány jsou komplexy lužních lesů, zbytky luk a rybníky. Dle výškové členitosti má reliéf charakter roviny s členitostí do 5 m, bioregion tak patří k nejplošším na našem území. Fauna a flóra bioregionu je rozhodujícím způsobem pozměněna rozvinutým zemědělstvím. Od sousedního, reliéfem podobného bioregionu Dyjsko-moravského (4.5), se Kojetínský bioregion liší nižší druhovou pestrostí, od ostatních sousedních bioregionů je kontrastně oddělen reliéfem, resp. hranicí nivy.

Dotčené území tvoří část společné údolní nivy řeky Moravy a říčky Mojeny. Z širokého záplavového území řeky Moravy přechází terén na levém břehu Mojeny do nevysoké říční terasy, na níž leží většina zástavby obce Tlumačov, pouze menší západní část obce leží v území, které je při mimořádně vysokých vodních stavech v Moravě zaplavováno vodou. Ochranné hráze Moravy, vybudované v první polovině dvacátého století, chrání přilehlé území v tomto úseku toku do průtoku cca $620 - 700 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$. Při vyšších průtocích je údolní niva a event. i část zástavby obce Tlumačov zaplavována. (Katastrofická povodeň roku 1997 měla odhadovaný průtok kolem $1000 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$).

V dotčeném území ústí do Mojeny dva drobné přítoky -- na severním okraji obce Hájský potok (Hájská příkopa), na jižním okraji obce pak bezejmenný drobný potok. Většinu ohrázaného území tvoří intravilán obce, t.j. obytná zástavba a zahrady, pouze v severní části jsou to louky a zorněné zemědělské pozemky, obdobně jako na jižním okraji, kde je navíc jezdecké závodiště a fotbalové hřiště.

Celá údolní niva Moravy (součást Hornomoravského úvalu) je intenzivně zemědělsky využívanou oblastí s minimem zachovalých přírodních prvků. Posuzované území není součástí maloplošného (PP, PR, NPP, NPR) nebo velkoplošného chráněného území (CHKO, NP), území evropsky významné lokality (EVL) nebo ptačí oblasti (PO). V ohrázaném území se nachází maloplošné zvláště chráněné území - Přírodní památka (PP) Tlumačovská tůň, severní okraj pak zasahuje do Přírodního parku Zámeček. Maloplošné zvláště chráněné území stavbou dotčeno nebude, zásah do přírodního parku bude nevýznamný.

S ohledem na pokročilou roční dobu a termín řešení nebylo možno provést průzkum zaměřený na zjištění výskytu zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů. Území je však silně antropogenně ovlivněno a s ohledem na zamýšlený zásah do prostředí a souvisejících biotopů údolní nivy je nutno zaměřit pozornost na možný výskyt organismů obývajících toto prostředí. V samotném vodním prostředí (řička Mojena) lze předpokládat, resp. nelze vyloučit, výskyt několika zvláště chráněných druhů ryb (např. ouklejka pruhovaná -- *Alburnoides bipunctatus*, jelec jesen -- *Leuciscus idus*, mník jednovousý -- *Lota lota*), z bezobratlých velevrub malířský -- *Unio pictorum*, event. velevrub tupý -- *Unio crassus*. Vodní prostředí však z hlediska životních nároků zvláště chráněných druhů živočichů stavbou ochranné hráze dotčeno nebude.

Další důležitou skupinou zvláště chráněných druhů živočichů představují obojživelníci. V posuzované lokalitě lze předpokládat zejména výskyt bezocasatých druhů -- žab, např. ropucha obecná -- *Bufo bufo*, ropucha zelená -- *Bufo viridis*, skupina zelených skokanů -- *Rana esculenta* synkl., dále rosnička zelená -- *Hyla arborea*, nelze vyloučit výskyt čolků, zejména čolka obecného -- *Triturus vulgaris*. Z chráněných druhů plazů lze předpokládat výskyt užovky obojkové -- *Natrix natrix* a ještěrky obecné -- *Lacerta agilis*.

S ohledem na charakter zamýšleného zásahu a jeho rozsah není nutno posuzovat výskyt chráněných druhů ptáků a savců.

3. CHARAKTERISTIKA ZAMÝŠLENÉHO ZÁSAHU

Zamýšleným zásahem je vybudování souvislé protipovodňové ochrany obce Tlumačov na celkový povodňový průtok řeky Moravy $1100 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$. Celková délka navrhované ochranné hráze je 3730 m 770 m představuje navýšení již existujících hrází, 2710 m vybudování nových hrází a 250 m ochranná betonová zeď.

3.1. Základní administrativní údaje

záměr Morava - ochranná hráz Tlumačov
k.ú. Tlumačov
žadatel Pöyry Environment, a.s., Botanická 834/56, 602 00 Brno, IČO 46947526

3.2. Technicko-ekonomické údaje

délka hráze 3730 m
z toho 770 m navýšení dnešní hráze
2710 nová hráz
250 ochranná zeď
kapacita ochrany 1100 m³.s⁻¹

Hráze jsou navrhovány jako zemní tělesa s oboustranným sklonem 1 : 2,5. Svahy hrází budou ohumusovány a zatravněny, koruna hráze bude zpevněna drceným kamenivem. Výsadba doprovodné zeleně se předpokládá na vzdušné patě hráze. Při tomto provedení nebudou ochranné hráze představovat významnou migrační bariéru pro bezobratlé a drobné zemní obratlovce včetně obojživelníků, ovlivnění migračních tras však zcela vyloučit nelze.

Betonová zeď o výšce do 1,7 m bude pohledově upravena výsadou okrasných keřů a popínavých rostlin.

3.3. Předpokládané přímé vlivy na biocenózy

Z hlediska zákonem chráněných zájmů ochrany přírody může být zamýšlený záměr posuzována jako zásah do:

- zvláště chráněného území Přírodní památky Tlumačovská tůň
- významného krajinného prvku údolní niva
- biotopů a populací rostlin živočichů
- biotopů a populací zvláště chráněných druhů rostlin živočichů

3.3.1. Vliv na zvláště chráněné území Přírodní památky Tlumačovská tůň

Maloplošné chráněné území Přírodní památky Tlumačovská tůň nebude stavbou ochranné hráze dotčeno. Protože stavbou nedojde k zásahu do dochovaného stavu přírody ve zvláště chráněném území, není pro její realizaci nezbytné udělení výjimky ve smyslu ust. § 43, zák.č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

3.3.2. Vliv na významný krajinný prvek údolní niva

Většinu ohrazovaného území tvoří zastavěné území obce Tlumačov, resp. vlastní zástavba a zahrady rodinných domků. Pouze na severním a jižním okraji ohrazovaného území se octnou pozemky, které mají charakter blízký přirozeným stanovištím údolní nivy – nivním loukám. Dojde tak k určité fragmentaci nivy – terénnímu oddělení jejích částí. Toto oddělení je sice plošně omezené a migračně průchodné pro drobné zemní obratlovce a bezobratlé, může však zejména v počátku změnit trasy reprodukčních migrací obojživelníků v této části území.

3.3.3. Vliv na biotopy a populace rostlin a živočichů

Stavba a funkce ochranné hráze významně neovlivní ekologické podmínky a proto prakticky neovlivní biotopy a populace rostlin a živočichů.

3.3.4. Vliv na biotopy a populace zvláště chráněných druhů rostlin živočichů

Pro zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů platí v podstatě totéž, co pro režim obecné ochrany přírody – vlivy stavby a provozu ochranné hráze budou minimální a neohrozí stav a prosperitu populací zvláště chráněných druhů organismů. Možnost ovlivnění tras reprodukčních tras obojživelníků je spíše potenciální a je nutno ji ověřit monitoringem ze zvláštním zaměřením na okolí Přírodní památky Tlumačovská tuň.

Protože stavbou nedojde ke škodlivému zásahu do přirozeného vývoje a biotopu zvláště chráněných druhů živočichů, není pro její realizaci nezbytné udělení výjimky ve smyslu ust. § 56, zák.č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

3.3. Předpokládané nepřímé vlivy na biocenózy

Nepřímé vlivy vlastní ochranné hráze nepředpokládám. Za „nepřímý vliv“ lze z určitého hlediska považovat skutečnost, že ochráněné území bude možno využít pro další stavební rozvoj obce. Minimálně v severní části území již obec deklarovala svůj zájem na využití území. To však není předmětem tohoto biologického hodnocení.

3.5. Návrh opatření k omezení negativních účinků

S ohledem na minimální intenzitu přímých i nepřímých vlivů, resp. absenci negativních vlivů, na hodnocené zákonem chráněné zájmy ochrany přírody **nenavrhují žádná opatření k omezení negativních účinků** zamýšleného záměru.

S ohledem na potenciální vliv na migrační trasy obojživelníků doporučuji zvážit možnost vybudovat v severní a jižní části území umělé tůňky pro reprodukci obojživelníků, zejména, pokud monitoring potvrdí jejich potřebnost.

3.6. Návrh monitoringu negativních vlivů

S ohledem na potenciální vliv na migrační trasy obojživelníků doporučuji monitorovat reprodukční migrace v prvních dvou sezónách po vybudování ochranné hráze.

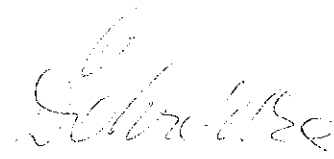
3.7. Shrnutí a závěr

Na základě předložených podkladů a výsledků terénního šetření konstatuji, že zamýšlená výstavba ochranné protipovodňové hráze u obce Tlumačov:

- nebude škodlivým zásahem do dochovaného stavu přírody ve zvláště chráněném území Přírodní památky Tlumačovská tůň
- neohrozí ani neoslabí ekologicko-stabilizační funkci významného krajinného prvku údolní niva
- nebude škodlivým zásahem do biotopu a přirozeného vývoje zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů

V Brně 15.12.2006

RNDr. Jiří Zahrádka, CSc.

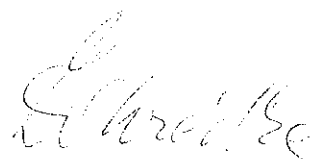
Znalecká doložka

Znalecký posudek „**Biologické hodnocení pro trasu ochranné hráze v lokalitě záplavového území od řeky Moravy podél západního okraje zástavby obce Tlumačov**“ jsem podal jako znalec jmenovaný rozhodnutím Krajského soudu v Brně ze dne 17.1.2003, č.j. Spr 1738/2002 pro obor ochrana přírody.

Znalecký úkon je zapsán pod pořadovým čísle **147** znaleckého deníku.

V Brně 15.12.2006

RNDr. Jiří Zahradka, CSc.